

СВЕН РЕГЕНЕР
БЕРЛИНСКИ БЛУС

traduki

Издаването на това произведение беше подкрепено от ТРАДУКИ, литературна мрежа, в която са включени Федералното министерство по въпросите на Европа, интеграцията и външните работи на Република Австрия, Министерството на външните работи на Федерална република Германия, Швейцарската културна фондация „Про Хелвеция“, КултурКонтакт Австрия (по възложение на Федералното канцлерство на република Австрия), Гьоте-институт, Словенската агенция за книгата ЈАК, Министерството на културата на Република Хърватия, ресор „Култура“ в правителството на Княжество Лихтенщайн, Фондацията на Лихтенщайн за култура, Министерството на културата на Република Албания, Министерството на културата и информацията на Република Сърбия, Министерството на културата на Република Румъния, Министерството на културата на Черна гора, Лайпцигският панаир на книгата и фондация „С. Фишер“.

© of the translation: S.Fischer Foundation by order of TRADUKI

Originally published in Germany under the title HERR LEHMAN
by Eichborn – A division of Bastei Luebbe Publishing Group.
First published by Eichborn AG, Frankfurt am Main, 2001

Copyright © 2011 by Bastei Lubbe AG, Colognef

© Издателство „Слънце“, 2017 г.

© Ваня Пенева, преводач, 2017 г.

© Тина Кабакчиева, художник, 2017 г.

ISBN 978-954-742-244-5

СВЕН РЕГЕНЕР

БЕРЛИНСКИ

блус

Роман

Превод от немски
Ваня Пенева

Издателство „Слънце“
Основано 1937 г.
София, 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Кучето	7
2. Мама	22
3. Закуска	37
4. Обяд	55
5. Кафе и сладкиш.....	70
6. Вечеря	91
7. Късно похапване.....	113
8. Междузвездни войни	131
9. Цигара.....	152
10. Кудам	159
11. Хотелско фоайе	170
12. Угощение	181
13. Изкуство	198
14. Обединение.....	207
15. Столица	220
16. Ясни думи.....	231
17. Изненада.....	247
18. Алтернативна военна служба.....	257
19. Болница „Урбан“	277
20. Парти	289

1. КУЧЕТО

Някъде далеч, чак над Източен Берлин, по нощното небе, вече напълно изчистило се от облаци, проблясваха първите светли ивици. Франк Леман, когото в последно време наричаха само господин Леман, защото се бе разчуло, че скоро ще навърши трийсет, пресичаше Лаузицер Плац, за да се прибере вкъщи. Чувстваше се уморен и затъпял. Идваше от работа в кръчмата „Бистрото“ на Винер Щрасе и беше станало късно. Вечерта не беше добра, помисли си господин Леман, когато навлезе в Лаузицер Плац от запад. Не ми е приятно да работя с Ервин, помисли си той, Ервин е идиот. Всички собственици на кръчми са идиоти, отсече господин Леман, докато минаваше покрай огромната църква, която властваше над площада. Не биваше да пия ония ракии, помисли си господин Леман, нищо, че ме е яд на Ервин, не биваше да пия ракия, повтори си той, докато разсеяният му поглед се заплете в бримките на високата ограда на детското футболно игрище. Вървеше бавно – краката му бяха натежали от работата и алкохола. Това с ракията беше глупост, мислеше си господин Леман, текила и фернет, утре сутринта ще ми е зле, каза си той, работата и пиенето на ракия не се понасят. Всичко друго освен бира е грешка, помисли си той, тъкмо тип като Ервин не би трябвало да убеждава служителите си да пият ракия. Това си мислеше господин Леман. Сигурно даже се чувства щедър, като убеждава хората да пият ракия,

мислеше господин Леман, нищо, че го прави само за да има повод да се налива. От друга страна обаче, мислеше господин Леман, не е правилно да прехвърлям цялата отговорност на Ервин, в крайна сметка човек винаги сам си е виновен, като пие ракия.

Човекът е същество със свободна воля, мислеше господин Леман, докато приближаваше отсрещния край на Лаузицер Плац, всеки сам трябва да знае какво да прави и какво – не. И само защото Ервин е идиот и убеждава хората да се наливат с ракия, това още не означава, че е виновен, каза си той и със задоволство си помисли за бутилката уиски, която бе отмъкнал и носеше в големия вътрешен джоб на дългото си палто, твърде топло за септември. Самият той не употребяваше уиски, по принцип отдавна не употребяваше концентриран алкохол, но Ервин трябваше да бъде наказан, а и при нужда господин Леман можеше да подари бутилката на най-добрия си приятел Карл.

Тогава видя кучето. Господин Леман, както отскоро го наричаха, макар онези, дето го правеха, да не бяха много по-млади от него, а някои от тях, например най-добрият му приятел Карл и Ервин, бяха дори по-възрастни, не познаваше кучешките породи, ала и при най-добро желание не би могъл да си представи, че това куче е плод на селекция. Кучето имаше голяма глава, силна, олигавена муцуна и дълги клепнали уши, увиснали вляво и вдясно от главата му като увехнали листа от салатата. Тялото му беше тлъсто, а гърбът изглеждаше толкова широк, че човек би могъл да постави отгоре му бутилка уиски. Затова пък краката бяха несъразмерно тънки и стърчаха изпод тялото като счупени моливи. Господин Леман, който не бе особено доволен да го наричат

така, никога не беше виждал толкова грозно животно. Спря уплашен. Не се доверяваше на кучета. А кучето изръмжа.

Само да не сбъркам нещо, помисли си господин Леман. От друга страна обаче, не виждаше особен смисъл да се вълнува заради някакво си изръмжаване. Трябва да го гледам право в очите, да не отмествам поглед нито за миг, така ще го сплаша, каза си той и съсредоточи погледа си в двете черни, лъскави дупки в черепа на кучето насреща си. Кучето оголваше и скриваше зъбите си в ритъма на ръмженето и също го гледаше втренчено. Двамата стояха на около три крачки един от друг, кучето не помръдваше, господин Леман също не се движеше. Само не гледай настрана, заповяда си господин Леман, не допускай да забележи, че се страхуваш, просто мини покрай него, каза си той и направи крачка встрани. Кучето изръмжа отново – злобен, изнервящ звук. Само не губи самообладание, животното усеща, че те е страх, и може да се възползва, помисли си той, още една крачка встрани, една малка крачка, после още една, без да го изпускам от очи, две-три малки крачки и после право напред. В следващия миг кучето също се премести и двамата отново застанаха един срещу друг.

Този не иска да ме пусне, помисли господин Леман, който скоро щеше да отбележи трийсетия си рожден ден с не особено шумен празник, защото бе убеден, че рожденият ден е просто рожден ден, а и не му беше много приятно да си празнува рождените дни. Това е нелепо, помисли си той, не е редно да срещам кучета, нищо не съм му направил на този пес. Гледаше големите жълти зъби и представата как кучешките челюсти се забиват в крака или ръката му, във врата, а може би и в

тестисите, го разтрепери. Страхът му се засили. Кой го знае какъв е песът, помисли си той, може да е специално обучен – куче убиец или такова, дето отхапва тестиси, помисли си той, нищо чудно съвсем точно да улучва главната артерия на ръката. Ей така щеше да му изтече кръвта наред Лаузицер Плац, по това време тук нямаше жива душа, кой би излязъл да се пошляе по площада рано-рано в неделното утро. Кръчмите отдавна бяха затворили, само проклетата „Бистрото“ затваряше толкова късно – е, ако изключим „Петното“, но тя не се брои, каза си господин Леман. По това време из града се мотаеха само луди. Ненормални берлинчани с дресирани кучета убийци, перверзни кучкари, които лъскаст бастуна в хрсталаците, наблюдавайки как бесните им кучета играят с мен своята смъртоносна игра.

– На кого принадлежи това куче? – изкрещя той над празния площад. – Кой е собственикът на проклетото куче?

Никой не се обади. Само кучето изръмжа още по-силно и извъртя глава така, че очите му проблеснаха като въглени.

Това е просто ретината, успокои се господин Леман, това е само тъпата ретина, кучето завъртя глава и сега светлината пада в очите му под друг ъгъл и се отразява към мен, помисли си той. Ретината е виновна, тя е червена, в нея има каротин, витамин А и други подобни вещества, известно е, че те са добри за очите – имаше блед спомен от часовете по биология, някога обичаше биологията и се учеше добре, но оттогава беше минало много време. Биологията няма да ми помогне да се справя с кучето, помисли си господин Леман, трябва да се махна оттук. Обзе го непознат досега копнеж да се

прибере у дома. В своето жилище от стая и половина на Айзенбанщрасе, където го чакаха книгите и празното легло, само на стотина метра от мястото, където чуждото куче заплашваше живота му.

Ако не ме пусне да мина, помисли си господин Леман, когото доскоро всички наричаха просто Франк, докато не се разпространи онази глупашка шега да му викат господин Леман, тогава ще се наложи да се върна. Представи си обиколния път, по който трябваше да поеме, за да избегне бесния звяр от Лаузицер Плац: ще мине по Валдемарщрасе, после по Пюклерщрасе и Врангелщрасе и ще влезе в Айзенбанщрасе от другата страна. Детска игра, помисли си той, понякога отстъплението е за предпочитане пред атаката, каза си господин Леман, тактически правилното отстъпление е стратегическа стъпка към победата. Не посмя да се обърне. В никакъв случай не бива да му обръщам гръб, през цялото време трябва да го гледам в очите. Предпазливо заотстъпва назад. Ръмжейки, кучето направи няколко крачки напред. Само да не прибързвам, помисли си господин Леман, който с нетърпение очакваше да си направи баня на краката – от известно време си доставяше тази радост всяка вечер след работа, ала не беше сигурен дали ще има сили да си я достави в сегашното си състояние. Само да не прибързвам, помисли си той и устоя на изкушението просто да се обърне и да побегне. Това би било фатално, помисли си той, кучето е по-бързо от мен, ще ми се нахвърли изотзад и аз няма да мога да се защитя, това е много лошо. След още няколко крачки кучето, което вече допълваше ръмженето с кратко излайване, направи завой, сведе глава и го заобиколи. Господин Леман, който не смееше да изпусне звяра от поглед,

бе принуден да се завърти и двамата отново се озоваха един срещу друг, само че всеки гледаше в обратната посока. Тогава ще поема право към къщи, помисли си господин Леман, и без това съм се запътил натам. Отново направи няколко крачки назад и цялата сценка се повтори. Кучето отново го заобиколи, господин Леман се обърна и двамата пак се озоваха в изходните си позиции. Май ще се наложи да поговоря с него, помисли си господин Леман.

– Слушай – подхвана тихо той с дълбок и както се надяваше, успокояващ глас. Кучето седна. Това е добро начало, помисли си господин Леман. – Разбирам те – продължи той. – И на теб не ти е лесно.

Бръкна в джоба на палтото си с надеждата да открие някакъв подарък за кучето. Понякога става само с подкуп, каза си той, не е нужно да е непременно нещо за ядене, кой знае, може би животното иска само да си поиграе, собствениците на такива кучета все твърдят, че искали само да си поиграят, дано да му намеря нещо за игра – само че в джоба му нямаше нищо освен връзката с ключове и бутилката уиски. За първи път съжали, че не е от хората, дето си тъпчат в джобовете всякакви глупости, после ги забравят и ги мъкнат със себе си години наред. Кучето се изнерви и господин Леман престана да си рови в джобовете.

– Седи си спокойно – рече той, – исках само да проверя дали имам нещо за теб. Сигурно господарят ти често ти дава разни неща... или господарката, кой знае... ама че изрази са това, кой ли ги е измислил?

На кучето май му беше все едно; прегъна тънките си предни крака и тлъстото тяло плюсна върху асфалта.

– Правилно постъпваш. Полегни си – похвали го гос-

подин Леман, за когото полягването бе любимо занимание през последните години. Продължавайки да говори безспирно, започна да се премества настрани с малки крачки. – Аз съм последният, който би събудил спящо куче – настави той. – Спи, кученцето ми, заспивай, не се притеснявай, аз знам какво е да си уморен, знам го от опит. И на мен не ми е лесно, и аз съм уморен, но ти, жалкият уличен пес, ти си много по-уморен...

Отдалечаваше се крачка по крачка.

– За куче е уморително да търчи насам-натам и да заплашва хората. Само Господ знае откъде ти хрумват такива идиотщини. Ето, вече съм почти на метър вляво от теб, сега ще направя малка крачка напред, а ти заспивай. Малка крачка напред, после още една...

Кучето погледа малко какви ги върши господин Леман и изведнъж скочи с такава сила и бързина, каквито господин Леман никога не би сметнал за възможни при тези тънки, уж безсилни крака, изръмжа и залая толкова злобно, че господин Леман побесня от страх и гняв.

– Майната ви! – изкрещя той с пълно гърло към празния площад. – Някой да махне това проклето куче! Някой да дойде и да си прибере дяволския пес, да го махне от пътя ми, по дяволите! А ти си затваряй муцуната! – изрева той на кучето, което моментално млъкна.

Господин Леман се успокои. Трябва да се овладее, каза си той, точно сега не бива да си изпускам нервите.

– Случва се човек да стане агресивен – обясни извинително той.

Кучето отново седна. Господин Леман, който след работа страдеше от болки в стъпалата, чувстваше се разбит и краката му тежаха като олово, клекна за малко да облекчи краката си. Не му помогна особено, продължи-

телното клечене беше още по-неудобно. Вече ми е все едно, помисли си той, спокойно мога да седна. Отпусна се назад и седна по турски. Ако ме види някой, ще ме помисли за изпаднал скитник – мисълта премина през главата му съвсем набързо. Асфалтът под задника му бе студен. Побиха го ледени тръпки. Сега е най-студеното време на годината, каза си той и се премести, за да седне върху палтото си. По това време е дяволски студено, въпреки че през деня може да стане наистина горещо, помисли си той, а като гледам колко е светло, сигурно вече е доста късно. Сега му направи впечатление колко много птици имаше наоколо. Бяха навсякъде: накацали по дърветата, в храстите, по високата ограда на футболното игрище, по пейките, подредени в полукръг недалеч от него – там денем често седяха скитници или стари хора. Птиците не летят, учуди се господин Леман, просто си седят и вдигат шум, и то какъв шум. В града има и куп други животни, каза си господин Леман, като видя как по поляната зад църквата се стрелнаха две тъмни сенки, навярно зайци.

– Всъщност ти защо не ловиш зайци? – попита той кучето, което се бе проснало на асфалта в цялата си дължина и бе положило глава между предните лапи.

Господин Леман си спомни бутилката уиски, придобита по не съвсем честен начин, извади я от джоба, отвори я и отпи голяма глътка, за да прогони студа.

– В момента това е без значение – обясни той на кучето. – Навярно си твърде тъп или твърде бавен, за да гониш зайци. С тези смешни крака...

Уискито имаше гаден вкус, ракията също имаше гаден вкус, нюансите във вкуса бяха без значение за господин Леман, но в момента алкохолът му даряваше въ-

трешна топлина и гонеше главоболието, предвестник на махмурлука през следващия ден.

– Само как изглеждаш – промълви господин Леман. В последно време често се улавяше, че мисли за детството си с известна меланхолия и без предишната вътрешна враждебност. – Като онези животни, дето децата ги майсторят от кестени и слагат за крака кибритени клечки. Ако просто побягна, кой знае дали ще ме настигнеш с тези крака.

Господин Леман отпи още една глътка. Кучето не помръдваше.

– А аз не съм никак бърз – обясни той. Нали трябваше да каже нещо. – Всъщност ти как се казваш?

Остави бутилката до себе си, вдигна колене към гърдите и ги обхвана с две ръце. Кучето примигна кротко.

– Май не е зле да установим как се казваш – продължи господин Леман. Според него това беше добра идея. Ако разбере как се казва, помисли си той, сигурно ще престане да ми се зъби, ще се умири, нали е свикнал с името си. Щом има каишка, значи има господар, значи си има име. Като се обърна към него по име, ще се почувства у дома, ще признае авторитета ми, помисли си господин Леман.

– Бело – предложи той. Кучето не се помръдна. – Хасо? – Нищо.

Господин Леман чу стъпки. Приближаваха се изотзад. Огледа се и видя, че към тях върви жена. Дебела, с широки дрехи и кърпа на главата. Жена, каза си господин Леман, кой знае, може пък да ме спаси. Знаейки, че някой го гледа, той се почувства доста зле: седеше на асфалта, до него имаше бутилка уиски... Въпреки това не стана. Беше твърде уморен, а и не смееше да дразни кучето.